เส้นทางการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายของระบบเกษตร
อาหารปลอดภัย และความมั่นคงทางอาหาร

มติ 1.5 2551

เกษตรและอาหารในยุควิกฤต
เป้าหมาย: ประเทศไทยมีความมั่นคงทางอาหารและประชาชนได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัย

มติ 5.5 2555

ความปลอดภัยทางอาหาร : การแก้ไขปัญหาจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
เป้าหมาย: สุขภาวะของเกษตรกรและผู้บริโภค

มติ 5.8 2555

การพัฒนากลไกและกระบวนการที่สามารถรับมือผลกระทบด้านสุขภาพจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอาหารและสินค้าเกษตรที่เป็นอาหาร
เป้าหมาย: สุขภาวะของเกษตรกรและผู้บริโภค

มติ 6.5 2556

ระบบการจัดการอาหารในโรงเรียน
เป้าหมาย: เด็กและเยาวชนได้บริโภคอาหารที่มีคุณภาพปลอดภัย

มติ 6.1 2558

สุขภาวะชาวนา : การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรชาวนา
เป้าหมาย: ชาวนามีความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้

มติ 13.1 2563

ความมั่นคงทางอาหารในภาวะวิกฤต
เป้าหมาย: ในทุกวิกฤต ประชาชนทุกคนในทุกพื้นที่ของประเทศไทยจะได้รับการคุ้มครองสิทธิในอาหาร คือสามารถเข้าถึงอาหารที่เพียงพอ ปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการได้อย่างเป็นธรรม

เส้นทางเดินและความก้าวหน้า การขับเคลื่อนสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

ผู้บริโภค

การพัฒนางจรการเกษตร

สิ่งที่ดำเนินการ
- โครงการคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน (อย.น้อย) (มติ 6.5 อย.)
- โครงการอาหารปลอดภัยปลอดโรคในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (มติ 6.5 สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย สสอป. สธ.)
- พัฒนาระบบการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันให้มีประสิทธิภาพ (มติ 6.5 สพฐ.)
- โครงการศูนย์เรียนรู้ต้นแบบโรงเรียนเด็กไทยแก้มใส (มติ 6.5 มูลนิธิสร้างเสริมวิถีบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ)

สิ่งที่ยังเป็นช่องว่าง
- การสนับสนุนอาหารกลางวันถึง ม. 3 และเด็กที่ไม่มีเลข 13 หลัก

การพัฒนาองค์ความรู้/การวิจัย

สิ่งที่ดำเนินการแล้ว
- จัดทำคู่มือการจัดการอาหารกลางวันนักเรียน ตามมาตรฐานโภชนาการ สุขภิบาลอาหาร และอาหารปลอดภัย (มติ 6.5 สำนักโภชนาการ กรมอนามัย)
- จัดทำคู่มือดำเนินการโครงการอาหารกลางวันประจำปีการศึกษา 2565 (มติ 6.5 สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สพฐ. ศธ.)
- จัดทำคู่มือมาตรฐานระบบการจัดการอาหารและโภชนาการในสถานศึกษา พ.ศ. 2564 (มติ 6.5 สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สพฐ. /กรมอนามัย / สสส. ในคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดีตามพรบ.คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551)

การทบทวน/จัดทำมาตรการ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สิ่งที่ดำเนินการแล้ว
- คณะกรรมการวัตถุอันตรายจัดให้ไดโครโตฟอส อีพีเอ็น และกรมวิชาการเกษตรไม่อนุญาตทะเบียนคาร์โบฟูราน และเมโทมิล (มติ 5.5 คกก.วัตถุอันตราย)
- กรมวิชาการเกษตรได้กำหนดหลักเกณฑ์เฝ้าระวังวัตถุอันตราย (มติ 5.5 คกก.วัตถุอันตราย)
- ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2563 ซึ่งยกระดับการควบคุมวัตถุอันตรายพาราควอตและคลอไพริฟอส จำนวน 5 รายการ จากวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 และจำกัดการใช้ไกลโฟเซต (มติ 5.5 คกก.วัตถุอันตราย)
- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดมาตรการในการควบคุมการโฆษณาไว้ในมาตรา 51 (มติ 5.5 กรมวิชาการเกษตร)
- กรมวิชาการเกษตร ดำเนินงานด้านการรับรองมาตรฐานการผลิตพืช ตรวจรับรองแหล่งผลิต GAP พืช ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร (มติ 5.5 กรมวิชาการเกษตร)
- คณะรัฐมนตรี ที่ประชุม ครม. (8 พ.ย. 65) อนุมัติปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้แก่นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้น ป.6

สิ่งที่ยังเป็นช่องว่าง
- ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง
- การบรรจุสิทธิในอาหารไว้ในรัฐธรรมนูญ

ฐานการผลิต

การพัฒนางจรการเกษตร

สิ่งที่ดำเนินการแล้ว
- คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ มียุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ (พ.ศ.2560 - 2564) (มติ 6.5 กษ.)
- กำหนดแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมปี 2560 - 2564 (มติ 8.1 สภาเกษตรกรแห่งชาติ)
- สภาเกษตรกร MOU กับสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (สสน.) เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำในพื้นที่การเกษตร (มติ 8.1 สภาเกษตรกรแห่งชาติ)
- สวนผักคนเมือง (1) สร้างรูปธรรมพื้นที่ผลิตอาหารในชุมชนเมือง สนับสนุนพื้นที่ผลิตอาหาร (2) จัดทำระบบฐานข้อมูลพื้นที่อาหารเมืองไปแล้วกว่า 350 กลุ่ม รูปแบบแผนที่สวนผักคนเมือง เพื่อให้รู้จักแหล่งผลิตอาหารและแหล่งเรียนรู้ (มติ 13.1 สวนผักคนเมือง)
- มีการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโดยใช้พื้นที่ส่วนกลางทำผักสวนครัวรั้วกินได้ (ใช้งบกองทุนหลักประกันสุขภาพของสปสช.) ในชุมชนทั่วกรุงเทพฯ (มติ 13.1 สำนักพัฒนาสังคม กทม.)
- กรมการพัฒนาชุมชนสนับสนุนโครงการปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร "ทุกครัวเรือนคือคลังอาหาร ทุกหมู่บ้านคือศูนย์แบ่งปัน" (มติ 13.1 พช. มท.)

สิ่งที่ยังเป็นช่องว่าง
- การรับมือกับ Climate change
- การจัดรูปแบบที่ดินเพื่อบริการจัดการน้ำ (การมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของชุมชน) และใช้เครื่องจักรกล
- การใช้ประโยชน์ที่ดิน/การใช้ประโยชน์ในที่สาธารณะเพื่อการเกษตร

การพัฒนาระบบข้อมูล

สิ่งที่ดำเนินการ:
- มกอช. ได้ทำ ASEAN food setting network ทางเวบไซต์เริ่มงานมาตั้งแต่ปี 2554 (มติ 5.8 มกอช.)
- โครงการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกองทุนฯที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดปัญหาภาวะทุพโภชนาการของนักเรียน School Lunch Digital Learning School Lunch System (SLS) โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียน สังกัด สพฐ. โดยเป็นส่วนหนึ่งของ "ระบบสารสนเทศของกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน" และ แหล่งเรียนรู้อาหารและโภชนาการ (มติ 6.5 สพฐ. ศธ.)

สิ่งที่ยังเป็นช่องว่าง
- ตัวชี้วัดด้านความมั่นคงทางอาหาร
- ระบบเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยทั้งระบบเพื่อการจัดการปัญหา อาทิเช่น สารพิษตกค้างในอาหาร สภาวะเสี่ยงจากสารเคมีในเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม
- การเพิ่มตัวชี้วัด เช่น โรคอ้วน ความปลอดภัยของอาหารใน รร. การปนเปื้อนสารเคมีในปัสสาวะเด็ก

การพัฒนาองค์ความรู้/การวิจัย

สิ่งที่ดำเนินการ
- คู่มือการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร (2564) โดยกรมส่งเสริมเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (มติ 5.8 ก.ส่งเสริมเกษตร กษ.)

สิ่งที่ยังเป็นช่องว่าง
- การประเมินผลกระทบทางสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากการใช้สารเคมี
- นวัตกรรมทดแทนสารเคมี และมาตรการหนุนเสริมการปรับเปลี่ยน
- การประเมินผลกระทบทางสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากการใช้สารเคมี

การพัฒนากลไก

สิ่งที่ดำเนินการแล้ว
- คณะอนุกรรมการพิจารณาการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้เพิ่มเติมองค์ประกอบกรรมการ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการจากสถาบันวิชาการ ได้แก่ กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม และม.เกษตรศาสตร์
- คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ ปรับปรุงคณะกรรมการ นบข. (มติ 6.1 กรมการค้าภายใน พณ.)

สิ่งที่ยังเป็นช่องว่าง
- กลไกบูรณาการข้อมูลความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศที่เป็นเอกภาพ ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย
- โครงสร้างการกำกับ เช่น กฎหมาย การจัดเก็บภาษี หลักเกณฑ์ในการยกเลิกวัตถุอัตราย GAP ภาคบังคับ

ตลาด

การพัฒนางจรการเกษตร

สิ่งที่ยังเป็นช่องว่าง
- การรับมือกับการค้าผ่านออนไลน์/ ระบบสำรอง/ สต๊อกอาหาร/ การกระจายอาหารอย่างทั่วถึงเป็นธรรม
- การแข่งขันอย่างเป็นธรรมระหว่างระบบค้าปลีกแบบดั้งเดิม และระบบการค้าสมัยใหม่ และป้องกันการผูกขาดตลาด
- การส่งเสริมและพัฒนาการตลาดและกระจายสินค้าเกษตรปลอดภัยจากชุมชน สู่โรงเรียน

ผู้ประกอบการ

การพัฒนางจรการเกษตร

สิ่งที่ยังเป็นช่องว่าง
- สมรรถนะห้องปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ ณ ด่านนำเข้า
- การขยายเป้าหมายจากสุขภาวะชาวนาสู่สุขภาวะเกษตรกร

การพัฒนาองค์ความรู้/การวิจัย

สิ่งที่ดำเนินการแล้ว
- คู่มือสำหรับผู้ประกอบการสินค้าเกษตรตามมาตรฐานบังคับ-มกอช. (มติ 5.8 มกอช.)
- มีการจัดท้าองค์ความรู้ (1) จัดทำองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปผ่านโครงการแผนแม่บทของกระทรวง (2) E-book การแปรรูปผลิตผลเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์อาหารต่าง ๆ และองค์ความรู้ในการเก็บรักษาและยืดอายุผักผลไม้ (3) application "Plants for U" ข้อมูลด้านการแปรรูปผลิตผลเกษตรสำหรับเกษตรกรและประชาชนทั่วไป (มติ 13.1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

การพัฒนากลไก

สิ่งที่ดำเนินการแล้ว
- กระทรวงพาณิชย์มีกลไกเสริมสร้างการค้าเกษตรอินทรีย์ไทยใน 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาผู้ประกอบการ ขยายตลาดทั้งไทยและต่างประเทศ สร้างมูลค่าสินค้า และสนับสนุนการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า (มติ 5.8 พณ.)

สิ่งที่ยังเป็นช่องว่าง
- ระบบและกลไกที่เกี่ยวกับอาหารฮาลาลและบริบททางวัฒนธรรม/ศาสนา